

вбудовуючись і пронизуючи всю систему матеріальних і нематеріальних потоків, являють собою органічні частини єдиного цілого;

- встановлення оптимальних техніко-технологічних і економічних параметрів створення і руху інновацій залежно від складності етапу розробки інновації як ядра інноваційного процесу, жорсткості часових обмежень і рівня агрегованості (макро- або мікрорівня) і структури економічного циклу;

- перехід від локальної, фрагментарної організації інноваційного процесу до системного за рахунок принципу генерування й трансферу інновацій з урахуванням світового досвіду побудови національних інноваційних систем.

Література

1. Казметский Дж. Вызов технологических инноваций на пороге новой эры общемировой конкуренции / Дж. Казметский // Трансферт технологии и эффективная реализация инноваций. – М. : АНХ, 1999. – С. 11.
2. Грик Я.Н. Ресурсный подход к построению бизнес-процессов и коммерциализации разработок / [Я.Н. Грик, Е.А. Монастырский] // Инновации. – 2004. – № 7. – С. 85–87.
3. Большой экономический словарь. – М. : Ин-т новой экономики, 1998. – 254 с.
4. Гибсон Д.В. Трансферт технологий между субъектами рынка / Д.В. Гибсон // Трансферт технологии и эффективная реализация инноваций. – М. : АНХ, 1999. – С. 20.
5. Шумпетер И. Теория экономического развития / И. Шумпетер // М. : Прогресс, 1982. – 455 с.
6. Дежина И. Механизмы стимулирования коммерциализации исследований и разработок / [И. Дежина, Б. Салтыков] // Общество и экономика. – 2004. – № 7–8. – С. 190.

The article that we analyses the concept of transfer and commercialization of technologies. On the basis of the obtained results, conclusions about their system of management.

Keywords: *transfer, innovation, technology commercialization, the national innovation system.*

Проведен анализ понятия трансфера и коммерциализации технологий и, на основе полученных результатов, сформулированы выводы о системе управления ими.

Ключевые слова: *трансфер, инновации, коммерциализация технологий, национальная инновационная система.*

УДК 338.262

*А.В. Огановська,
аспірант НДЕІ Мінекономрозвитку, м. Київ*

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ : КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ

У статті досліджено питання, пов'язані з удосконаленням системи механізмів формування та реалізації стратегії соціально-економічного розвитку, за допомогою підвищення ефективності процесів стратегічного планування та прогнозування з метою макроекономічної стабілізації в країні. Зроблено висновок про необхідність побудови нормативно-методологічного стержня реалізації стратегічного планування, підґрунтям до роботи над яким стане перегляд порядку опрацювання процесуальних ланок стратегічного планування з визначення цілей, завдань і дій та аналізу навколишнього середовища в полі існуючого аналітично-інструментального складника процесу.

Ключові слова: *стратегічне планування, стратегія, план, програма, прогноз, державне регулювання, державна політика.*

Розробка дієвої стратегії динамічного та стійкого соціально-економічного зростання посідає важливе місце серед головних чинників ефективного управління економікою держави. Аналіз основних програмних документів, нормативно-правових актів і програм розвитку щодо забезпечення стійкого економічного зростання України показує, що проблема економічного прориву та підвищення добробуту нації є в них основною. Однак більшість нормативно-правових актів та програмних документів є несистемними.

Зважаючи на той факт, що в українській практиці вже мала місце розробка стратегічних програм економічного і соціального розвитку, жодна з них не була реалізована. Виходячи з цього, виникає потреба в розробці системи механізмів формування та реалізації дієвої стратегії соціально-економічного розвитку, яка при її використанні підвищить ефективність стратегічного управління економікою країни, що в подальшому приведе до досягнення стратегічної мети кожної країни – економічного зростання.

Теоретичні аспекти розробки і реалізації стратегії соціально-економічного розвитку задля підвищення рівня економічного зростання країни досліджено в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, зокрема, О.І. Амоші, В.Д. Базилевича, О.В. Барановського, В.Ф. Бесєдіна, О.Д. Василика, В.М. Гейця, О.С. Ємельянова, І.Г. Манцурова, В.М. Опаріна, Ю.В. Пасічника, Л.С. Ситник, М.Г. Чумаченка та ін. Однак, незважаючи на всі вищезазначені здобутки, вітчизняною наукою на сучасному етапі розвитку економіки досі не розроблено системи механізмів формування та управління стратегією соціально-економічного розвитку з позицій правового, інституційного, інформаційного та кадрового забезпечення. Недостатньо приділено уваги саме таким питанням, як детальний аналіз стратегічних прогнозів економічного розвитку; механізм моніторингу реалізації стратегії соціально-економічного розвитку країни; логіко-структурний механізм стратегії планового регулювання економіки держави; механізм розробки і реалізації стратегії соціально-економічного розвитку для забезпечення стійкого економічного зростання. Це обумовлено ще й тим, що нині також бракує ефективних механізмів розробки планових документів і програм регулювання з боку держави для стабільного функціонування економіки.

Метою статті є дослідження питань щодо розв'язання проблем, пов'язаних з удосконаленням системи механізмів формування та реалізації стратегії соціально-економічного розвитку, за допомогою підвищення ефективності процесів стратегічного планування та прогнозування з метою макроекономічної стабілізації в країні.

Формування державної політики за своїм змістом безпосередньо пов'язане з використанням численних механізмів реалізації суспільної політики. Одним з найуніверсальніших механізмів у цьому контексті виступає стратегічне планування, що поєднує в собі різноманітні форми та комбінації використання причинно-наслідкових зв'язків. Такий стан речей передусім вимагає розуміння порядку використання цього механізму. Він має гнучку ієрархію реалізації – повторюваний, але нечітко регламентований алгоритм процесу здійснення. Цим характеризується і загальний перебіг функціонування складних соціально-економічних систем (суспільств). Тому постає проблема висвітлення та визначення предметного змісту стратегічного планування для розуміння можливостей його прикладного застосування в складних соціально-економічних системах через структуру державного управління. На сьогодні необхідна розробка цілісної системи стратегічного планування в державі, яка включала б такі елементи, які зображені на рис. 1.

Зокрема, необхідні розробка й упровадження в практику розробки та формування Національної стратегії соціально-економічного розвитку України з урахуванням формування та реалізації, Державної стратегії регіональної політики, методики використання стратегічних планів господарювання підприємств та інших стратегічних документів, які визначають організаційні, нормативно-правові та економічні аспекти діяльності підприємств, що в перспективі приведе до передумови розробки дієвих стратегічних планів та ефективних засобів їх реалізації.

Розглядаючи стратегічне планування в державному управлінні в розрізі державної політики, варто наголосити на його зв'язку з стратегічним управлінням чи, навіть вужче, стратегічним менеджментом в управлінні суспільними справами. Саме рішення урядів про потребу запровадження стратегічного управління в управлінську практику стає початком щодо застосування стратегічного планування в процесі адміністрування.

Формування цілісного уявлення про планування порушує питання про його потенційну одноманітність та універсальність незалежно від умов функціонування тих чи інших структур і організацій на різних рівнях державного управління в різних суспільних середовищах. Проте в дійсності, навіть при дотриманні наперед визначених параметрів, алгоритми не завжди спрацьовують. Відтак існують напрями та засади, що не мають жорсткої підрядності до умов середовища, але підтримують реалізацію подібного планування як такого.

Першими стратегічне планування на національному (федеральному) рівні в 1993 році запровадили Сполучені Штати Америки (США) законом «Про ефективність і результати діяльності Уряду» (The Government Performance and Results Act; далі – GPRA), що переважно стосувалося бюджетного адміністрування, що й тягло за собою потребу в довгостроковому плануванні діяльності державних організацій. Процес запровадження цього акта відбувався не відразу на всіх

адміністративних рівнях і структурних одиницях центральних органів виконавчої влади, а через встановлення пілотного чотирирічного періоду до 1997 року.

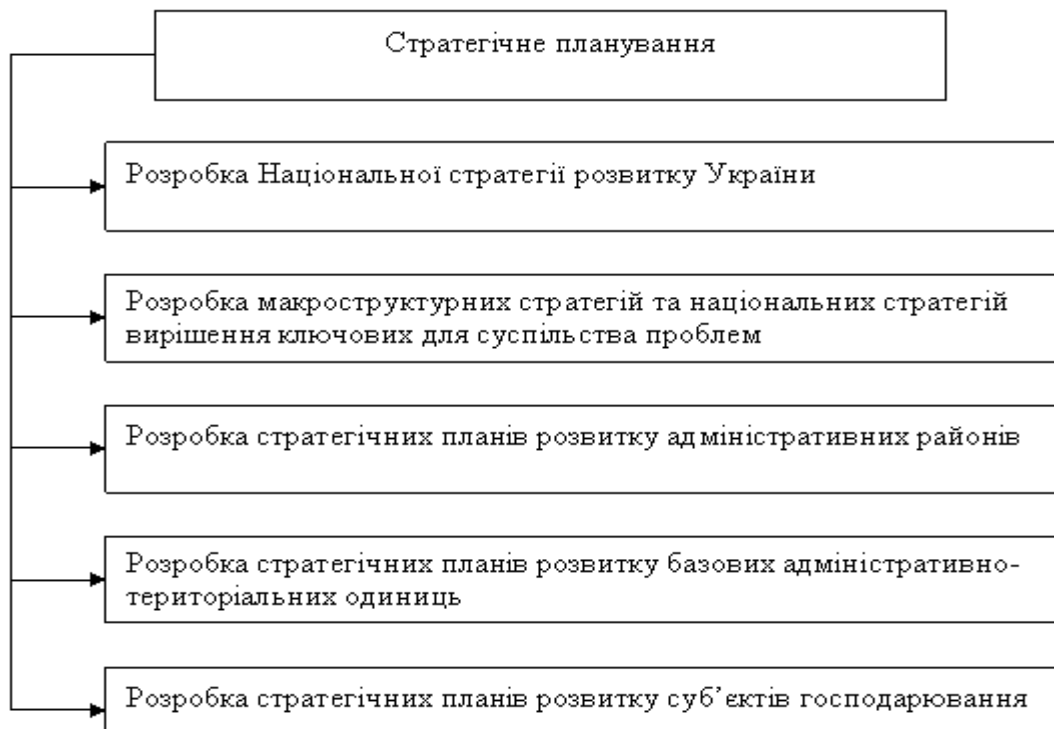

Рис. 1. Система стратегічного планування економічного розвитку

Метою запровадження GPRA було створення чіткого та міцного зв'язку між фінансовими ресурсами, результатами діяльності органів державної влади та інституціоналізація стратегічного планування в державному управлінні як планування орієнтоване на результат з дієвою системою звітності для міністерств та окремих управлінь (агенцій). Щодо політичних підстав до запровадження GPRA було не стільки встановлення ресурсно–результативного зв'язку в системі органів державної влади США, як встановлення і закріплення відповідальності цих органів за державну політику у сферах їх компетенції.

Нині, разом із зазначеним вище законом, Стратегія національної безпеки 2002 року та Стратегічні плани міністерств і відомств формують каркас системи стратегічного планування в США [1, с. 26]. Особливістю цього каркаса є його зовнішня щодо конкурентного середовища (інших країн, організацій, галузей, тощо) направленість. Тобто, у своїй основі політика федерального уряду не передбачає повсюдності стратегічного планування, як такого, і віддається на відкуп доцільності його застосування при змінних умовах середовища самим суб'єктам управління, крім випадків коли йдеться про пряме бюджетне фінансування чи питання національної безпеки. Але і в першому, і в другому випадку за змістом усі стратегічні плани спрямовані на зниження рівня використання ресурсів, незалежно від сфери їх втілення (енергетика, екологія, ресурсозаощадження тощо). Крім того, стратегічні плани в США можуть мати й різні назви залежно від специфіки та спрямованості плану і сфери його застосування. Наприклад: загальні/основні плани; плани засобів (шляхів вирішення); операційні плани; плани політики (дій); функціональні плани чи, власне, стратегічні плани. Але всі вони в державній (федеральній) бюджетній класифікації ідентифікуються за одним операційним кодом [2, с. 19]. При цьому, майже кожен Штат розробляє та користується власними методиками на основі рекомендацій адміністрації президента США [3, с. 17] та вище згаданому федеральному законі. За змістом, стратегічне планування в США ототожнюється з поняттям планування якості (quality planning) у системі стратегічного управління [20, с. 4]. Як наслідок, стратегічне планування в державному управлінні США набуло ознак одного з гнучких обов'язкових механізмів державного управління в США і, останніми роками, отримало типову методику розробки стратегічних документів (планів), поширювану Державним департаментом та Агенцією з міжнародного розвитку США (USAID) [4, с. 29].

У загальному, американський підхід із застосування стратегічного планування в державному управлінні ґрунтується на зміцненні внутрішнього планування в міністерствах і центральних органах

виконавчої влади. Він виражається в загальних методичних межах, що дозволяє будь-якій установі залежно від особливостей своєї діяльності та внутрішньої структури застосовувати стратегічне планування на власний розсуд задля вибудовування керованого зв'язку між цілями, завданнями, результатами та стратегіями реалізації певної державної політики. Отже, розрізнена система державного управління США набуває спільних ознак цілісної системи та формує систему органів державної влади в повноцінний державний організм.

У Європейському Союзі, стратегічне планування як механізм державного управління набуло поширення переважно у сфері загальної безпеки об'єднання. Розроблена Європейська стратегія безпеки: безпечна Європа у світі, що змінюється (від 12.12.03 р. – не опублікована в офіційному виданні). Вона, зважаючи на організаційну форму союзу, залишиться кінцевим документом щодо засад безпеки в європейському співтоваристві та напрями його дій поза межами спілки. Повноваження на її реалізацію перебувають у компетенції національних урядів країн-членів [5, с. 44]. Безпека в цьому випадку тлумачиться досить широко й охоплює не лише військову сферу, а й інші, що мають міждержавний характер у розрізі безпосереднього забезпечення захищеності внутрішнього ринку ЄС та його гуманітарного середовища, включаючи відносини з країнами-сусідами та світу, взагалі. Водночас, за спостереженнями І. Проеллер [6, с. 157], виділяються характерні особливості: – так, у Європейському Союзі не має уніфікованих чи наближених до уніфікації методик стратегічного планування, натомість передбачені вимоги до проведення оцінки реалізації тих чи інших загальноєвропейських програм і програмування як інструменту в державній політиці окремих країн, що здебільшого має формулу «управління результатами». Як зазначає І. Грицяк [7, с. 40], такий стан є природним для країн спілки й обумовлений основними політичними засадами її формування та функціонування. Тобто при довгостроковому плануванні наголос робиться не на комплексних стратегічних планах у розумінні досягнення певних спільних цілей союзу, а вузькій розробці та реалізації певної окремої політики в тій чи іншій сфері відповідно до досягнутих узгоджених показників, віддзеркалених у формі Директив ЄС з подальшою їх реалізацією залежно від алгоритму вироблення цих політик в умовах політико-формувального середовища країни-члена ЄС [8, с. 27].

Звідси, на відміну від США для Європейського Союзу не притаманна наявність не лише уніфікованих методик стратегічного планування як механізму в державному управлінні, а й системи стратегічного планування з точки зору чіткого нормативного закріплення вимог до його впровадження.

Акцент зміщений у площину кінцевих вимог до результатів певної політики в майбутньому, її оцінювання – показники результату та ефективності, при наявності загальних параметрів до меж їх здійснення. Серед країн нових членів Європейського Союзу, зокрема – Польщі та Латвії, стратегічне планування має різні характеристики та ступінь упровадження й обов'язковості. Від обов'язкового запровадження на всіх ланках управління з чітким алгоритмом взаємопов'язаних документів «Стратегія Дій Уряду – Стратегія Дій Установи – Річні плани» (Латвія) до рекомендованого, методико-забезпеченого, але не обов'язкового (Польща). При цьому і в одній, і в іншій країні на початку запровадження наголос робився на впорядкуванні бюджетних відносин та адмініструванні видатків державних установ, оптимізації бюджетного обліку і контролю на національному рівні [9].

Отже, за практикою запровадження, розвиток і зростання систем стратегічного планування, його вплив на систему державного управління окремих країн має спільні тенденції і риси, викликані зростанням рівня конкуренції у світі, появою нових викликів і природним наслідком науково-практичних розробок у цій сфері, необхідністю до заощадження наявних ресурсів і їх раціонального й обґрунтованого використання, що обумовлювалося поступовим перенесенням практик комерційного управління у сферу державного управління, моделювання його нової гнучкої структури.

Характерною особливістю початку запровадження стратегічного планування є перегляд системи бюджетування відповідно до цілей державних установ, країни чи регіонів. Унаслідок цього виникла потреба в подальшій розробці документів програмного та планового характеру, концентрації ресурсів, їх жорсткому обліку та контролю, визначенні чітких кількісно обмежених цілей, завдань, усвідомлення бачення і формулювання стратегій.

Спільною особливістю кожної зі згаданих стратегій, розроблених на основі попередніх законів (у дійсності – стратегічних бачень майбутнього країн), є їх зовнішня направленість, позиціонування держав у міжнародному середовищі. А от відмінності простежуються насправді в двох аспектах – рівня обов'язковості та наявності уніфікованих методик запровадження стратегічного планування в державному управлінні. Це, у свою чергу, нашоє на думку про незавершеність розвитку прикладних параметрів застосування стратегічного планування саме в державному управлінні, що віддає перевагу радше використанню елементів стратегічного планування, ніж його цілісному

процесу.

Отже, порівнюючи існуючу практику запровадження стратегічного планування в державному управлінні, у країнах світу помітним є тенденційність до уніфікації підходів за різного інструментального наповнення.

Методологія економічної політики України також ґрунтується на певних підходах, принципах та передбачає логіку управління соціально-економічним розвитком країни. Ринковий механізм та економічна політика перебувають у діалектичній єдності. Раціональний синтез ефективного ринкового механізму й економічної політики дає змогу розв'язувати основні соціальні й економічні проблеми суспільства, кон'юнктурні та стратегічні цілі. Економічна політика та ринкове саморегулювання економіки часто доповнюються функціонуванням інституту соціального партнерства, що забезпечує узгодження інтересів усіх суб'єктів реалізувати економічні й соціальні цілі. Державне втручання в економіку має бути раціональним, оскільки надмірна активність держави може викликати негативні тенденції і наслідки, а також зменшення фінансових можливостей держави.

Водночас незмінним критеріальним компонентом рівня державного управління є швидкість реагування та випередження відносно виникаючих суспільних загроз і викликів. Він безпосередньо пов'язаний з однозначністю визначення індикативних суспільних інтересів (загроз для них), їх прямою залежністю з цінностями та рівнем деталізації компонентів – від національного до місцевого адміністративних рівнів. Для країни вибудовується потреба формулювання стратегічного бачення та визначення стратегії національного розвитку, що технологічно супроводжується запровадженням стратегічного планування на всіх управлінських рівнях з метою задоволення окреслених інтересів.

Поява і використання методик стратегічного планування в державному управлінні пов'язується з технологіями управління в комерційному секторі [10, с. 33]. Проте причину такої появи переважно зводять до зростання зовнішніх загроз та усвідомлення економічними агентами зростання конкуренції [11, с. 126]. Водночас такі дії вперше простежуються в поведінці великих підприємств, що на відміну від незначних компаній виростають на дещо іншій основі конкурування [12, с. 9]. Для них, як звичайно, переважну цінність має сталість отримання прибутків, обумовлена самою структурою організації. Вона ж і проковує необхідність використання елементів стратегічного планування. Відтак і держава як сталий інститут, зацікавлений у постійному розвитку суспільства, виявляє необхідність у стратегічному плануванні як методики через накопичення певних правил і норм внутрішньо-суспільної організації щодо перспективного бачення свого майбутнього через предметне фокусування напрямів розвитку в нормативно-правових актів.

В Україні унормовано низку документів, що стосуються стратегічного планування. Законодавство, у цій площині, можна умовно поділити на декілька змістових блоків. До першого блоку можна зарахувати документи для формування стратегічного планування в Україні на загальнодержавному рівні. Другий блок – нормативно-правові акти, спрямовані на розбудову стратегій регіонального розвитку. Третій блок – стратегії галузевого розвитку.

Серед усього комплексу нормативно-правової бази зі стратегічного планування і відповідно порядку формування стратегій слід зупинитися на розпорядженні Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 2006 р. № 504–р. «Про схвалення Концепції вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України», що визначає нині загальні параметри системи планування в Україні.

Відповідно до зазначеного розпорядження систему прогнозних і програмних документів формують довгострокові, середньострокові та короткострокові прогнозні і програмні документи, у яких відповідно до соціально-економічних і суспільно-політичних процесів, що відбуваються в державі, з урахуванням впливу зовнішньоекономічних та інших факторів і очікуваних тенденцій, визначаються цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку і заходи, які необхідно здійснити для їх досягнення. Згідно з указаним розпорядженням Уряду довгострокові прогнозні і програмні документи визначають напрями розвитку, стратегічні цілі та структурні пропорції економіки і соціальної сфери.

Зазначимо, що в існуючому різноманітті та неструктурованості чинне законодавство потребує впорядкування, суттєвих коригувань та узгоджень щодо формування стратегій, стратегічних планів як на національному, регіональному, так і на рівні розвитку територіальних громад [13, с. 42]. Ситуація, з одного боку, характеризується демонстрацією органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування бажання впроваджувати новітні практики управління (майже повсюдне створення функціонально-зобов'язаних підрозділів і органів зі стратегічного планування), а з другого, – відсутність, у переважній більшості службовців, розуміння чим, власне, вони повинні

оперувати, – губитися усвідомлення форм і цілей роботи. Помітним є методологічний вплив щодо розуміння стратегічного планування в системі державного управління. Також існують яскраво виражені системні порушення програмування та бюджетування (рішення РНБО від 27 березня 2009 р. «Про роботу центральних органів виконавчої влади з планування та виконання державних цільових програм»).

З метою усунення цих недоліків Кабінетом Міністрів України на виконання Указу Президента України від 22 червня 2009 року № 474 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 березня 2009 року «Про роботу центральних органів виконавчої влади з планування та виконання державних цільових програм» 23 вересня 2009 р. схвалено розроблений Міністерством економіки України проект Закону України «Про державне прогнозування та стратегічне планування в Україні» [14, с. 43], що в загальному направленій на унормування методологічної бази стратегічного планування в Україні та дозволяє перейти до повсюдного предметного його застосування в країні органами влади та державними підприємствами, установами і організаціями.

Законопроект містить багато позитивних і конструктивних новел, які спрямовані як на розширення горизонту державного прогнозування та стратегічного планування, так і на уточнення змісту відповідних документів і порядку їх розробки.

Проте основна мета законопроекту – створення цілісної та ефективної системи державного прогнозування та стратегічного планування – не досягнута. Законопроект потребує суттєвого доопрацювання.

Отже, стратегічне планування – це прерогатива структур політичного керівництва, які через систему державного управління впливають на все суспільство. Основний чинник такого впливу – розробка і здійснення державної політики у відповідній сфері. Державна політика проголошується відповідними вищими органами державної влади, а реалізується всією системою державного управління.

З метою встановлення загального порядку розроблення, затвердження та виконання прогнозних і програмних документів економічного та соціального розвитку України, окремих галузей економіки та окремих адміністративно-територіальних одиниць, а також прав і відповідальності учасників цього процесу прийнято Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України».

Швидкоплинність соціально-політичних та економічних умов, у яких здійснюється державне управління, вимагає відповідного корегування та постійної адаптації розроблених планів. Динамічність цих процесів зумовлює обов'язковість узгодження планів органів виконавчої влади із зовнішнім середовищем. З метою адаптації до зовнішнього середовища необхідно доповнити планування потенціалу організації плануванням її стратегії (перспективи) на основі таких зовнішніх чинників, як народонаселення і валовий національний продукт, баланс національних витрат і доходів, державний бюджет і навіть міжнародні відносини.

Узагальнюючи, можна сказати, що прогноз є засобом обґрунтованого вибору тієї чи іншої стратегії та прийняття конкретних рішень органами виконавчої влади щодо регулювання соціально-економічних і культурних процесів. Незважаючи на принципову відмінність напрямів, прогнозування об'єднує єдина мета: визначення характеру ходу процесу в майбутньому. Різноманітність методів виконання завдання прогнозування має одну спільну ідею: виявлення екстраполяційних зв'язків між минулим і майбутнім, між інформацією про процес у контрольований період часу та характером ходу процесу в подальшому. Кожен орган виконавчої влади повинен докладати чималих зусиль для з'ясування потреб, які він покликаний задовольняти, і якою мірою йому потрібно буде пристосовувати до них свої засоби, структури й методи, а також необхідно постійно порівнювати, наскільки його попередні прогнози відповідають справжньому стану справ. Тобто, міра адаптації організації прямо залежить від точності прогнозування. Тому стратегічний план повинен розроблятися так, щоб не тільки залишатися цілісним протягом тривалого часу, а й бути достатньо гнучким для того, щоб при потребі його можна було модифікувати.

Перед Україною нині стоїть завдання віднайдіння ефективних форм такого планування. Адже соціально-економічні реформи перших років незалежності призвели до руйнації не тільки жорсткої системи державного планування, успадкованої від СРСР, але й до ліквідації самої системи поточного й перспективного загальнонаціонального регулювання всіх сфер суспільного життя. Нерозвиненість механізмів планування економічних, соціальних, політичних процесів дуже часто призводить до прийняття фінансово необґрунтованих, некомпетентних, популістських державних рішень.

Одним із чинників неефективності реалізації державної політики в Україні є недостатня участь у державному плануванні Кабінету Міністрів України, який за Конституцією України здійснює

внутрішню і зовнішню політику держави. Урядові програми, які є формою доктринального оформлення основ державної політики, нині залишаються нормативно і функціонально невизначеними. Діяльність Уряду має переважно виконавчий або рекомендаційний характер. Тому одним із завдань адміністративної реформи має стати посилення ролі Кабінету Міністрів України в механізмі державного планування, оскільки сучасні конституційно-правові засади діяльності вищого органу в системі виконавчої влади породжують невідповідність існуючих владних повноважень обсягу відповідальності.

В Україні нагромаджено різномірні цілепокладальні документи, розроблено і запроваджено рекомендаційні норми до засад стратегічного планування в різних сферах державного управління. За формальними ознаками можемо говорити про вже сформовану систему такого планування. Проте відсутність конкретного змістовного наповнення перетворює таку систему на неповноцінні рамкові обмеження, що мають суперечливий вплив, де структурна трансформація державно-управлінських зв'язків системи потребує суттєвого оновлення. Вона стимулює до побудови нормативно-методологічного стержня реалізації стратегічного планування, підгрунттям до роботи над яким стане перегляд порядку опрацювання процесуальних ланок стратегічного планування з визначення цілей, завдань і дій та аналізу навколишнього середовища в полі існуючого аналітично-інструментального складника процесу. Також за рахунок поєднання з процесом оцінювання в стратегічному плануванні це дозволить прискорити змістовне запровадження стратегічного планування в державному управлінні в Україні та підвищити рівень професійності управлінських кадрів, досягти вищого загального розвитку суспільної організації в країні та рівня розуміння стратегічного планування як категорії.

Звідси, до порядку денного подальших досліджень входить пошук можливостей оптимізації процесу стратегічного планування в методичній площині у напрямі скорочення діапазону процесуальної нелінійності (встановлення чіткої черговості) та обмеження рівня варіативності у виборі політики, здійснення спроби подолання технологічної складності процесу стратегічного планування з одночасним досягненням кращих від існуючих показників дієвості стратегічного планування в державному управлінні.

Література

1. Дергачова В.В. Стратегія розвитку національної економіки в умовах глобалізації сучасної світової господарської системи / В.В. Дергачова // Збірник наукових праць ДонНУЕТ; вип. 1. – 2007. – С. 21–31.
2. Запровадження стратегічного планування в Україні : збірка документів і матеріалів / укл. В. Тертичка. – К. : ЦДАР НАДУ, 2004. – 437 с.
3. Минцберг Г. Стратегический процесс : пер. с англ. / [Г. Минцберг, Дж.Б. Куинн, С. Гошал]. – СПб. : Изд-во «Питер», 2001. – 688 с.
4. Бакуменко В. Теоретичні засади державно-управлінських рішень (базові підходи, концепції, теорії, ідеї) // Командор. – 2000. – № 1. – С. 8–12.
5. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації / [З.В. Герасимчук]; відп. ред. М.І. Долішній. – Луцьк : Настир'я, 2001. – 527 с.
6. Дубовой О.Ф. Методика визначення тенденцій економічного розвитку України та чинники, що на них впливають / [О.Ф. Дубовой, О.В. Кіндрат, Б.І. Кабаці] // Науковий вісник НЛТУ ; вип. 20.10. – 2010. – С. 155–161.
7. Александров О.І. Майбутнє України: стратегія поступу : монографія / [О.О. Александров, О.І. Амоша, В.П. Антоноук, І.В. Багрова, Н.О. Балтачєєва, С.О. Біла, І.І. Гомаль, В.М. Гриньова, Л.І. Дмитриченко, В.В. Дорофійенко]; НАН України, Ін-т економіки пром.-сті України, Акад. екон. наук України. – Донецьк : Юго-Восток, 2008. – 303 с.
8. Дергачова В.В. Теоретико-методологічні основи дослідження економічного зростання держави / В.В. Дергачова // Торгівля і ринок України : тем. зб. наук. Праць; вип. 21. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2006. – С. 23–31.
9. Dtmock M E, Dimock G Public Administration Third edition. – New York Harper and Row, 1964. – P. 131.
10. Чернюк Л.Г. Економіка регіонів (областей) України: навч. Посіб / Л.Г. Чернюк. – К. : ЦУЛ, 2008. – 650 с.
11. Бойко Є.І. Концептуальні засади моделювання просторового розвитку територіально-виробничих систем / Є.І. Бойко // Регіональна економіка. – 2007. – №1. – С. 125–128.
12. Брюшкова Н.О. Визначення пріоритетів соціально-економічного розвитку України як наслідок

- взаємозв'язку стратегічного та бюджетного планування / Н.О. Брюшкова // Менеджер. – 2007. – № 4 (42). – С. 8–15.
13. Бондаренко Т.М. «Точки зростання» економіки: критерії та методичні підходи до визначення / Т.М. Бондаренко // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 5 (71). – С. 41–46.
14. Затонацька Т.Г. Роль держави у забезпеченні та регулюванні соціально-економічного розвитку країни / Т.Г. Затонацька // Науковий вісник БДФА; вип. 3; ч. I. – 2008. – С. 43–51.

The article investigates the issues related to the improvement of the mechanisms of formation and implementation of socio-economic development by enhancing the efficiency of the processes of strategic planning and forecasting for the purpose of macroeconomic stabilization in the country. The conclusion was made about the need to build regulatory and methodological core of the strategic planning, the basis for the work on which will be the revision of the order of elaboration of procedural links strategic planning to identify the goals, objectives and actions, and environmental analysis in the existing analytical instrumental component of the process.

Key words: strategic planning, strategy, plan, program, forecast, government regulation, public policy.

В статье исследованы вопросы, связанные с совершенствованием системы механизмов формирования и реализации стратегии социально-экономического развития путем повышения эффективности процессов стратегического планирования и прогнозирования с целью макроэкономической стабилизации в стране. Сделан вывод о необходимости построения нормативно-методологического стержня реализации стратегического планирования, основой для работы над которым станет пересмотр порядка проработки процессуальных звеньев стратегического планирования по определению целей, задач и действий и анализа окружающей среды в поле существующей аналитически инструментальной составляющей процесса.

Ключевые слова: стратегическое планирование, стратегия, план, программа, прогноз, государственное регулирование, государственная политика.

UDC 664:347.435

O.V. Myagkova,
Candidate of sciences in public administration,
Head of Economics and Management Department,
Kyiv international university

MOTIVATIONS FOR MERGERS AND ACQUISITIONS: PROS AND CONS

The paper presents a conceptual approach to the motivational bases and forms of mergers and acquisitions. The author investigates the causes of mergers and their main advantage. Considered forms of mergers and the problems that arise in the process of integration. The processes of acquisitions and their types and forms. For each type of takeover highlighted its advantages and disadvantages. The possible strategies for action in the process of acquisitions.

Keywords : Mergers, acquisitions, motivational base, integration process, forms of integration, synergy, conglomerate, takeover, diversification strategy.

Mergers and acquisitions (M&A) result from the processes of globalization of the world economy. The experience of conducting the process of merging in other countries is needed to effectively introduce new methods of doing business. There are many possibilities of investing money such as takeover company, investing in bank, buy futures and derivatives and so on. Two firms may join together (a merger) to form a new joint firm, or one firm may acquire all the common stock of another firm (an acquisition). The consequences of both restructurings are the same. Almost all firms are either actively engaged in merger activity or worried about being acquired. Along with the advantages caused by these processes, there is a threat to run into problems.

The reasons may be different. These are: an unsuccessful development of a strategy of a merger or an acquisition, a careless way of working out certain aspects of the operation, the absence of a personal interest of the personnel, etc. However, the processes of globalization, a positive dynamics of the equities market as